

Τα νευροψυχολογικά συμπτώματα της νόσου COVID-19 μπορεί να επιμένουν έως και ένα έτος μετά την αρχική διάγνωση επηρεάζοντας σημαντικά την ποιότητα ζωής

Πρόσφατη δημοσίευση στο περιοδικό *Clinical Infectious Diseases* ανέλυσε τα νευροψυχολογικά συμπτώματα της νόσου COVID-19. Οι Ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής στο Νοσοκομείο Αλεξάνδρα, **Ελένη Κορομπόκη**, **Μαρία Γαβριατοπούλου** και **Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ), αναφέρουν ότι η μελέτη συμπεριέλαβε 96 ασθενείς με πρώτη εμφάνιση συμπτωμάτων COVID-19 μεταξύ 22 Φεβρουαρίου και 18 Απριλίου 2020, οι οποίοι είχαν συστηματική παρακολούθηση για 12 μήνες μετά την οξεία φάση της νόσου. Η μέση ηλικία ήταν τα 57 έτη και 55.2% ήταν γυναίκες. Όσον αφορά τη βαρύτητα της νόσου COVID-19, 5% είχαν κρίσιμη νόσο, 25% είχαν σοβαρής βαρύτητας νόσο, 55% των ασθενών είχαν ενδιάμεσης βαρύτητας νόσο, και 15% είχαν ήπια συμπτώματα.

Στους 12 μήνες μετά την αρχική εκδήλωση της νόσου COVID-19 μόνο το 23% δεν ανέφερε απολύτως κανένα σύμπτωμα. Τα πιο συχνά αναφερόμενα συμπτώματα ήταν μειωμένη ικανότητα για άσκηση (56%), κόπωση (53%), δύσπνοια (37.5%), οι διαταραχές συγκέντρωσης (40%) και διαταραχές του ύπνου (26%). Οι γυναίκες είχαν μεγαλύτερη πιθανότητα να εμφανίσουν συμπτώματα 12 μήνες μετά την οξεία φάση της νόσου COVID-19 σε σχέση με τους άντρες. Οι νεότεροι σε ηλικία ασθενείς, ανέφεραν συχνότερα δύσπνοια, διαταραχές ύπνου και διαταραχές συγκέντρωσης σε σχέση με τους ασθενείς άνω των 60 ετών. Ωστόσο η συχνότητα εμφάνισης παρατετινόμενων συμπτωμάτων δεν διέφερε στατιστικά σημαντικά μεταξύ των δύο ομάδων. Οι ερευνητές βρήκαν σημαντική διαφορά μεταξύ των ασθενών που είχαν θετικό τίτλο αντιπυρηνικών αντισωμάτων $\geq 1:160$ έναντι όσων είχαν τίτλο $< 1:160$. Ιδιαίτερα οι γυναίκες με τίτλο αντιπυρηνικών αντισωμάτων $\geq 1:160$ είχαν σημαντικά υψηλότερη συχνότητα εμφάνισης διαταραχών στη συγκέντρωση έναντι εκείνων που δεν είχαν (66.7% vs. 26.1%, αντίστοιχα; $P = 0.003$) καθώς και όσων εμφάνιζαν χρόνια πόνο (46.7% vs. 8.7%, αντίστοιχα; $P = 0.003$).

Μετά από 12 μήνες παρακολούθησης, οι ασθενείς με τουλάχιστον ένα αναφερόμενο σύμπτωμα παρατετινόμενης νόσου COVID είχαν σημαντική έκπτωση της σωματικής και ψυχικής υγείας σε σχέση με τους ασθενείς χωρίς συμπτώματα. Επίσης οι ασθενείς που είχαν παρατετινόμενα συμπτώματα δε διέφεραν ως προς τον τίτλο αντισωμάτων έναντι του SARS-CoV-2 έναντι των ασθενών που δεν ανέφεραν συμπτώματα.

Πρόκειται για τη μελέτη με το μεγαλύτερο διάστημα παρακολούθησης μετά από την οξεία φάση της νόσου η οποία κατά τους συγγραφείς δείχνει μια πιθανή συσχέτιση μεταξύ της παρατετινόμενης νόσου COVID-19 και υποκείμενης προδιάθεσης για αυτοάνοσες αντιδράσεις. Το εύρημα αυτό όμως χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση μιας και χρειάζονται περισσότερα δεδομένα για την κατανόηση της παρατεταμένης νόσου COVID-19